

EKO SKLAD
SLOVENSKI OKOLJSKI
JAVNI SKLAD

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Ljubljana, 10. 3. 2022

Pripombe mreže Plan B za Slovenijo in Mreže za prostor na Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2021–2023

Javna razprava o spremembah in dopolnitvah Odloka o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe poteka v izrednih okoliščinah, ko se Evropska unija resno ukvarja z vprašanjem odvisnosti od uvoza fosilnih goriv in potrebi po večanju energetske samooskrbnosti evropskih držav z izrabo obnovljivih virov energije. V skladu s tem naše pripombe, ki jih navajamo v nadaljevanju, zasledujejo cilj porabe sredstev Sklada za namene, ki lahko pomembno prispevajo k tem ciljem. Še posebej izpostavljamo spodbujanje rabe sončne energije in s tem povezano odpravo ovir, vlaganja v javni potniški promet in sistemsko naslavljanje problema energetske revščine, ki so ukrepi z jasno podlago v Nacionalnem energetskem in podnebnem načrtu (NEPN).

Pripombe na predlagane nove ukrepe:

1. Izmed novih predlaganih ukrepov za financiranje iz sredstev Sklada podpiramo le povečanje sredstev za nadgradnjo železniških prog in njihovo posodobitev. Menimo, da je to pomemben prispevek v dolgo zanemarjenem področju investiranja v železniško infrastrukturo. Vendar pa je pri tem pomembno tudi, da se bo s temi investicijami krepil tudi potniški železniški promet, saj bo le tako lahko sistem javnega potniškega prometa učinkovit.
2. Strokovne podlage za verigo HE na srednji Savi: Čeprav so strokovne podlage za velike hidroelektrarne kot ukrep predvidene v NEPNu, le-ta do leta 2030 ne predvideva novih hidroelektrarn na srednji Savi, zato bi bila raba sredstev za ta namen v naslednjih dveh letih, še posebej ob upoštevanju v uvod izpostavljenih okoliščin, neprimerna. Bistveno bolj smiselno je sredstva usmeriti v ukrepe, ki niso sporni z vidika drugih okoljskih ciljev in za katere obstajajo resnične potrebe (t.j. podpora samooskrbi iz sončne energije, vlaganja v distribucijsko omrežje ali naslavljanje energetske revščine).
3. Sofinanciranje prireditev v podporo trajnostnemu razvoju naslavljam v nadaljevanju.

Druge pripombe:

Kot smo že uvodoma navedli, bi bilo treba sredstva Sklada za podnebne spremembe rabiti preiščeno in z zasledovanjem ciljev in ukrepov, ki so opredeljeni v NEPNu in ki lahko v največji meri naslovijo trenutne potrebe. Ker se v Sloveniji soočamo z omejenimi možnostmi za izrabo OVE, je najbolj smiselno sredstva vlagati v vire, kjer omejitev z vidika drugih okoljskih ciljev ni in ki jih tudi javnost podpira. Tak ukrep je podpora sončnim elektrarnam (še posebej samooskrbi) in s tem

Podnebni program mreže Plan B za Slovenijo sofinancirata Eko sklad in Ministrstvo za okolje in prostor s sredstvi Sklada za podnebne spremembe. Za mnenja, predstavljena v tem dokumentu, so izključno odgovorni avtorji dokumenta in ne odražajo nujno stališč Ministrstva za okolje in prostor ali Eko sklada j.s.

EKO SKLAD
SLOVENSKI OKOLJSKI
JAVNI SKLAD

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

povezan ukrep vlaganja v distribucijska omrežja. Predlog je skladen z NEPN, saj ta do leta 2030 predvideva, da bodo največ novih instaliranih kapacitet predstavljale ravno sončne elektrarne. Da je podpora javnosti za tovrstne naložbe zelo velika, kažejo pretekli podatki o priklopu novih naprav in nedavno predčasno zaprti razpis Ekosklada za podporo samooskrbi zaradi porabe vseh razpoložljivih sredstev. Zaradi velikega zanimanja upravičencev za te naložbe, je izdatna podpora temu ukrepu smiselna, saj velik interes javnosti nakazuje dobre obete za uspešno izvedbo ukrepa in učinkovito črpanje sredstev Sklada. Tako se bo prekinilo tudi vsakoletno prenašanje sredstev v prihodnja leta in neporaba razpoložljivih sredstev Sklada. Na drugi strani so potrebne tudi naložbe v distribucijska omrežja, ki so v NEPN ocenjene na 400 mio EUR letno. Z Zakonom o omilitvi posledic dviga cen energentov se sredstva distribucijskim podjetjem v letošnjem letu pomembno znižujejo, kar ima lahko daljnosežne posledice. Elektrodistribucije tako opozarjajo, da bi lahko zaradi zmanjšanih naložb zavrnilo priklop celo 15 – 20 % naprav. V danih razmerah mora država in Vlada v njenem imenu tak scenarij preprečiti. Prav tako je v trenutni energetske draginji pomembno sistemsko naslavljanje problema energetske revščine.

Zato predlagamo, da se v 4. točki navedeni ukrepi, ki nimajo neposrednega prispevka na zmanjšanje emisij, ali pa projekti niso pripravljene do te mere, da bi bila njihova izvedljivost v tem obdobju realna, črtajo. Sredstva, ki se sprostijo iz naslova črtanja teh postavk, pa se v celoti namenijo za spodbujanje novih kapacitet sončnih elektrarn, nadgradnjo distribucijskega omrežja in sistemsko naslavljanje energetske revščine.

4. Predlagamo, da se sredstva za ukrepe 1.1.3.1 - Predelava odpadnega blata iz komunalnih in skupnih čistilnih naprav (monosežig), Kritje posrednih stroškov zaradi stroškov emisij toplogrednih plinov, 1.1.4.2 - Subvencije za domače in tuje začetne investicije v dejavnosti, pomembne za prehod v nizkoogljično, krožno in podnebno odporno gospodarstvo, 1.1.4.3 - Podpora prehodu v krožno, nizkoogljično in podnebno odporno gospodarstvo, 1.2.1 - Izgradnja dela ureditev HE Mokrice, 2.3.15 - Spodbujanje železniškega tovornega prometa, 2.3.11 - Spodbujanje izgradnje infrastrukture za alternativna goriva in nakupa vozil na alternativni pogon (del sredstev, ki se nanaša na izgradnjo in nakup javne vodikove polnilnice z vodikarno na območju Vojašnice Petra Petriča v Kranju), 4.2 - Sofinanciranje programov na področju naravnih nesreč s spremembami odloka **črtajo** in se sredstva usmerijo v zgoraj izpostavljene ukrepe.
5. Dodatno predlagamo tudi financiranje nekaterih sistemskih ukrepov podnebnega upravljanja. To se je izkazalo za trenutno najšibkejšo točko prizadevanj za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanju nanje. Na podlagi izvedenih posvetov o podnebnem upravljanju¹ je bilo identificiranih več vrzeli, ki bi jih moral bolje podpreti tudi Sklad za

¹ <https://podnebnapot2050.si/wp-content/uploads/2021/12/Podnebno-upravljanje-in-zakon-priporocila-kon%c4%8dna.pdf>

Podnebni program mreže Plan B za Slovenijo sofinancirata Eko sklad in Ministrstvo za okolje in prostor s sredstvi Sklada za podnebne spremembe. Za mnenja, predstavljena v tem dokumentu, so izključno odgovorni avtorji dokumenta in ne odražajo nujno stališč Ministrstva za okolje in prostor ali Eko sklada j.s.

EKO SKLAD
SLOVENSKI OKOLJSKI
JAVNI SKLAD

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

podnebne spremembe. Med ključnimi je npr. podpora izvajanju ukrepov Nacionalnega energetskega in podnebne programa. Predvsem pa podpiramo tudi financiranje vzpostavitve podpore občinam tako za blaženje, predvsem pa za prilagajanje na učinke podnebnih sprememb. Pri tem je posebej pomembna podpora celostnemu načrtovanju in strokovnem upravljanju zelenih površin ter njihovo varstvo in krepitev.² Mesta morajo v ozelenjevanju angažirati vse površine, ne glede na lastništvo, saj so ravno zelene površine, predvsem pa drevje, ključni dejavnik blaženja učinkov vročinskih valov in eden najpomembnejših dejavnikov kvalitete življenja v mestih in zdravja njihovih prebivalcev.

6. Postavka Sofinanciranje nevladnih organizacij naj se spremeni tako, da se postavka finančno opredeli tako, kot je bila opredeljena v Odloku o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2020–2023 (Uradni list RS, št. 14/20). To pomeni za leto 2022 - 0,8 mio in za leto 2023 – 0,9 mio EUR. Alternativno temu predlogu se nova postavka Sofinanciranje prireditev v podporo trajnostnemu razvoju uvrsti pod postavko Sofinanciranje nevladnih organizacij. Stanje systemskega financiranja je zelo slabo, po prenehanju veljavnosti Odloka o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2020–2023 (Uradni list RS, št. 14/20) pa se je skrčilo samo še na podporo Podnebnih programov mreže Plan B za Slovenijo in Mreže za prostor. Veljavni program porabe sredstev Sklada, kakor tudi spremembe, ki so v javni razpravi, ne predvidevajo povečanja financiranja, v letu 2020 in 2021 Ministrstvo za okolje in prostor ni objavilo nobenih javnih razpisov. Že glede na stanje v letu 2019 pa je Analiza systemskega financiranja NVO³ pokazala, da je ministrstvo NVOjem namenilo le 0,41 % sredstev celotnega proračuna MOP, kar je skoraj štirikrat manj od povprečnega deleža sredstev NVO v proračunih ministrstev. Sicer pa so okoljske NVO po raziskavi Obseg javnega financiranja nevladnih organizacij po ministrstvih v letu 2019⁴ od vseh državnih sredstev, namenjenih NVOjem, prejele le 1,18 %. Navedeno je v nasprotju s četrto točko 3. člena Aarhuške konvencije, po kateri so se države zavezale, da bodo organizacijam, ki spodbujajo varstvo okolja, zagotovile ustrezno priznanje in podporo ter neskladno s 23. členom Zakona o nevladnih organizacijah, ki nalaga ministrstvom razpise za NVO.

Predlog spremembe programa predvideva novo postavko – sofinanciranje prireditev v podporo trajnostnemu razvoju. Ger za sredstva namenjena ozaveščanju prebivalcev RS in sodelujočih glede odgovornega ravnanja z odpadki, preprečevanja nastajanja odpadkov in zavržene hrane, trajnostne mobilnost ter drugih ukrepov trajnostnega razvoja. V tem, za

² Analiza pravnega okvira urejanja javnih zelenih površin in ravnanja z drevesi v mestih in drugih naseljih, https://www.mrezaprostor.si/wp-content/uploads/2021/05/Pravni-polozaj-zelenih-povrsin-koncna-15032021_koncna.pdf

³ <https://www.planbzasslovenijo.si/images/planb/financiranje-okoljskih-nvo-stanje-ukrepi-2021.pdf>

⁴ https://www.cnvos.si/media/filer_public/d4/65/d465b1c7-4cbc-4532-96bd-efc9f166ebd4/analiza_obseg_javnega_financiranja_nvo_2019.pdf

Podnebni program mreže Plan B za Slovenijo sofinancirata Eko sklad in Ministrstvo za okolje in prostor s sredstvi Sklada za podnebne spremembe. Za mnenja, predstavljena v tem dokumentu, so izključno odgovorni avtorji dokumenta in ne odražajo nujno stališč Ministrstva za okolje in prostor ali Eko sklada j.s.

EKO SKLAD
SLOVENSKE OKOLJSKE
JAVNE SKLAD

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

podnebno ukrepanje ključnem desetletju, je delovanje nevladnih organizacij izrednega pomena, saj vplivajo na večjo ozaveščenost in spreminjanje praks, navad, potrošniških vzorcev, kar vse je potrebno za preobrazbo družbe v nizkoogljično družbo krožnega gospodarstva. S tem se predlagatelj odreka pomembnemu zavezniku na področju blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje. Te dejavnosti tradicionalno izvajajo prav nevladne organizacije, ki so tudi prve promovirale organizacijo trajnostnih prireditvev.⁵ Zato ni nobene utemeljitve, da se vzpostavlja posebna postavka, temveč se ta postavka lahko opredeli pod postavko financiranje nevladnih organizacij in izvede razpis za podporo trajnostni organizaciji dogodkov za NVO. Tako bo tudi ozaveščevalni učinek največji, saj ne bo usmerjen le na dve prireditvi, kar ni namen Sklada.

Za dodatna pojasnila in informacije smo vam na voljo. Kontaktna oseba: Barbara Kvac, barbara@focus.si.

S spoštovanjem,
Polona Valič,
koordinatorka mreže Plan B za Slovenijo

Marko Peterlin,
koordinator Mreže za prostor

---

⁵ Umanotera je izdala priročnik za organizacijo trajnostnih športnih dogodkov, http://www.umanotera.org/upload/files/Umanotera_Cista_zmaga_prirocnik_FINAL.pdf